

इलेक्ट्रॉनिकी एवं
सूचना प्रौद्योगिकी मंत्रालय
MINISTRY OF
ELECTRONICS AND
INFORMATION TECHNOLOGY

सत्यमेव जयते

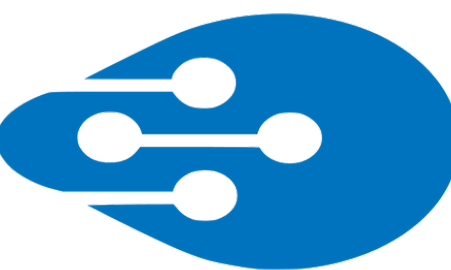
ସୁରକ୍ଷିତ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ଦିବସ

ସୁରକ୍ଷିତ ବାଇଟ୍

ଦ୍ୱାରା

ଭାରତୀୟ କମ୍ପ୍ୟୁଟର ଜରୁରୀକାଳୀନ ପ୍ରତିକ୍ରିୟା ଦଳ

certin

Enhancing Cyber Security in India

ବିରାମ ନିଆ ଚିନ୍ତା କରା କ୍ଲିକ୍ କରା
ସୁରକ୍ଷା ଏବଂ ନିରାପଦ ରଖିବା ପାଇଁ
ଡିଭାଇସ୍ ପରିଚୟ ତଥ୍ୟ
ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ରେ

ଆମକୁ ଅନୁସରଣ
କରନ୍ତୁ:

@IndianCERT

@cert_india

साइबर स्वच्छता केन्द्र

CYBER SWACHHTA KENDRA
Botnet Cleaning and Malware Analysis Centre

STAY SAFE ONLINE
ऑनलाइन सुरक्षा कवच

Information Security
Education & Awareness

ସୁରକ୍ଷିତ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ଦିବସ

ସାଧାରଣ ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଅଭ୍ୟାସ

- ସାର୍ବଜନୀନ ୱେବସାଇଟ୍ କିମ୍ବା ସୋସିଆଲ ମିଡିଆରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ବିବରଣୀ ସେୟାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ଆକାରଣ ପାଇଁ ଭିନ୍ନ ଭିନ୍ନ ପାସୱାର୍ଡ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- କ୍ଲିକ୍ କରିବା ପୂର୍ବରୁ ଛୋଟ URL ଗୁଡ଼ିକୁ ବିସ୍ତାର ଏବଂ ଯାଞ୍ଚ କରନ୍ତୁ।
- ସାଇବର ସୁରକ୍ଷା କେନ୍ଦ୍ର <https://www.csk.gov.in/security-tools.html> ରୁ ମାଗଣାରେ ବଡ଼ ଅପସାରଣ ଉପକରଣ ଡାଉନଲୋଡ୍ କରନ୍ତୁ।
- ସେୟାର କିମ୍ବା ସାର୍ବଜନୀନ ଡିଭାଇସ୍ ବ୍ୟବହାର କରିବା ପରେ ଲଗ୍ ଆଉଟ୍ କରନ୍ତୁ।

ଆମକୁ ଅନୁସରଣ
କରନ୍ତୁ:

@IndianCERT

@cert_india

ସାଇବର ସୁରକ୍ଷା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ incident@cert-in.org.in କୁ ରିପୋର୍ଟ କରନ୍ତୁ।

ଅଧିକ ସୁରକ୍ଷା ଟିପ୍ପଣୀ ପାଇଁ ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ: <https://www.cert-in.org.in>, <https://www.csk.gov.in>

ସୁରକ୍ଷିତ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ଦିବସ

ଅଫିସ୍ ବ୍ୟବହାରକାରୀଙ୍କ ପାଇଁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଅଭ୍ୟାସ

ସୁରକ୍ଷା ଟିପ୍ସ

- ଜଟିଳ ପାସୱାର୍ଡ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ଏବଂ ସେଗୁଡ଼ିକୁ କାହା ସହ ସେୟାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଡେସ୍କ ଛାଡିବା ସମୟରେ କମ୍ପ୍ୟୁଟରକୁ ଲକ୍ କରନ୍ତୁ।
- ଅଜଣା ଇମେଲ୍ ଲିଙ୍କ୍ କିମ୍ବା ଆଟାଚମେଣ୍ଟ୍ ଉପରେ କ୍ଲିକ୍ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- କେବଳ ଅଫିସ୍-ଅନୁମୋଦିତ ସଫ୍ଟୱେର୍ ଏବଂ ୱେବସାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ସନ୍ଦେହଜନକ ଇମେଲ୍ କିମ୍ବା ବାର୍ତ୍ତାଗୁଡ଼ିକ ତୁରନ୍ତ ଆପଣଙ୍କର IT ସୁରକ୍ଷା ଦଳକୁ ରିପୋର୍ଟ କରନ୍ତୁ।

ଆମକୁ ଅନୁସରଣ
କରନ୍ତୁ:

@IndianCERT

@cert_india

ସାଇବର ସୁରକ୍ଷା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ incident@cert-in.org.in କୁ ରିପୋର୍ଟ କରନ୍ତୁ।

ଅଧିକ ସୁରକ୍ଷା ଟିପ୍ସ ପାଇଁ ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ: <https://www.cert-in.org.in>, <https://www.csk.gov.in>

ସୁରକ୍ଷିତ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ଦିବସ

ମହିଳାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଅଭ୍ୟାସ

ସୁରକ୍ଷା ଟିପ୍ସ

- ସୋସିଆଲ ମିଡିଆ ପ୍ରୋଫାଇଲଗୁଡ଼ିକୁ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ରଖନ୍ତୁ।
- ଅପରିଚିତ ଲୋକଙ୍କ ଠାରୁ ବନ୍ଧୁତା ଅନୁରୋଧ ଗ୍ରହଣ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- କେବେବି କାହା ସହିତ OTP, PIN, କିମ୍ବା ପାସୱାର୍ଡ ସେୟାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଅନଲାଇନ୍ ଉପାଦାନକୁ ତୁରନ୍ତ ଅବରୋଧ କରନ୍ତୁ ଏବଂ ରିପୋର୍ଟ କରନ୍ତୁ।
- ଅନଲାଇନରେ ଫଟୋ କିମ୍ବା ସ୍ଥାନ ସେୟାର କରିବା ସମୟରେ ସତର୍କ ରୁହନ୍ତୁ।

ଆମକୁ ଅନୁସରଣ
କରନ୍ତୁ:

@IndianCERT

@cert_india

ସାଇବର ସୁରକ୍ଷା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ incident@cert-in.org.in କୁ ରିପୋର୍ଟ କରନ୍ତୁ।

ଅଧିକ ସୁରକ୍ଷା ଟିପ୍ସ ପାଇଁ ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ: <https://www.cert-in.org.in>, <https://www.csk.gov.in>

ସୁରକ୍ଷିତ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ଦିବସ

ବରିଷ୍ଠ ନାଗରିକଙ୍କ ପାଇଁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଅଭ୍ୟାସ

ସୁରକ୍ଷା ଟିପ୍ସ

- ବ୍ୟାଙ୍କ ବିବରଣୀ ମାଗୁଥିବା କଲ୍ କିମ୍ବା ମେସେଜଗୁଡ଼ିକୁ ବିଶ୍ୱାସ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ସୋସିଆଲ ମିଡିଆ ଚାଟ୍ ମାଧ୍ୟମରେ ପ୍ରାପ୍ତ କୌଣସି ଆପ୍ ଡାଉନଲୋଡ୍ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଦୃଢ଼ ପାସୱାର୍ଡ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ଏବଂ କାହା ସହିତ ସେୟାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- "ସତ୍ୟ ହେବା ପାଇଁ ବହୁତ ଭଲ" ଶୁଭୁଥିବା ଅନଲାଇନ୍ ଅଫରଗୁଡ଼ିକୁ ଏଡାନ୍ତୁ।
- ଆଣ୍ଟିଭାଇରସ୍ ସଫ୍ଟୱେର୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ ଏବଂ ଡିଭାଇସଗୁଡ଼ିକୁ ଅପଡେଟ୍ ରଖନ୍ତୁ।

ଆମକୁ ଅନୁସରଣ
କରନ୍ତୁ:

@IndianCERT

@cert_india

ସାଇବର ସୁରକ୍ଷା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ incident@cert-in.org.in କୁ ରିପୋର୍ଟ କରନ୍ତୁ।

ଅଧିକ ସୁରକ୍ଷା ଟିପ୍ସ ପାଇଁ ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ: <https://www.cert-in.org.in>, <https://www.csk.gov.in>

ସୁରକ୍ଷିତ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ଦିବସ

ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଅଭ୍ୟାସଗୁଡ଼ିକ

ସୁରକ୍ଷା ଟିପ୍ସ

- ଅନଲାଇନରେ ଅପରିଚିତ ଲୋକଙ୍କ ସହିତ ସମ୍ପର୍କ ସ୍ଥାପନ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଅନଲାଇନରେ କେବେବି ଅଜଣା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କ ସହିତ ଆପଣଙ୍କର ନାମ, ସ୍କୁଲ, ଠିକଣା କିମ୍ବା ଫଟୋ ସେୟାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଯଦି ଅନଲାଇନ୍ କିଛି ଆପଣଙ୍କୁ ଅସହଜ କରୁଛି, ତେବେ ପିତାମାତାଙ୍କୁ କୁହନ୍ତୁ।
- କେବଳ ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସୁରକ୍ଷିତ ଆପ୍ ଏବଂ ୱେବସାଇଟ୍ ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ଅନୁମତି ବିନା ଖେଳ କିମ୍ବା ଆପ୍ ଡାଉନଲୋଡ୍ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।

ଆମକୁ ଅନୁସରଣ
କରନ୍ତୁ:

@IndianCERT

@cert_india

ସାଇବର ସୁରକ୍ଷା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ incident@cert-in.org.in କୁ ରିପୋର୍ଟ କରନ୍ତୁ।

ଅଧିକ ସୁରକ୍ଷା ଟିପ୍ସ ପାଇଁ ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ: <https://www.cert-in.org.in>, <https://www.csk.gov.in>

ସୁରକ୍ଷିତ ଇଣ୍ଟରନେଟ୍ ଦିବସ

ବିଶେଷ ଆବଶ୍ୟକତା ଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କ ପାଇଁ ସର୍ବୋତ୍ତମ ଅଭ୍ୟାସ

ସୁରକ୍ଷା ଟିପ୍ସ

- ପ୍ରବେଶଯୋଗ୍ୟତା-ଅନୁକୂଳ ସୁରକ୍ଷା ଉପକରଣ (ସ୍ଟ୍ରିନ୍ ରିଡର, ଭଏସ୍ ଆଲର୍ଟ) ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ଅନଲାଇନରେ ବ୍ୟକ୍ତିଗତ କିମ୍ବା ଆର୍ଥିକ ସୂଚନା ସେୟାର କରନ୍ତୁ ନାହିଁ।
- ଅଜଣା ମେସେଜର ଉତ୍ତର ଦେବା ପୂର୍ବରୁ ଜଣେ ବିଶ୍ୱସ୍ତ ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ପଚାରନ୍ତୁ।
- ସମ୍ଭବ ହେଲେ ଦୃଢ଼ ପାସୱାର୍ଡ ଏବଂ ପାସୱାର୍ଡ ମ୍ୟାନେଜର ବ୍ୟବହାର କରନ୍ତୁ।
- ସୁରକ୍ଷା ସମସ୍ୟାକୁ ଏତାଇବା ପାଇଁ ଡିଭାଇସଗୁଡ଼ିକୁ ଅପଡେଟ୍ ରଖନ୍ତୁ।

ଆମକୁ ଅନୁସରଣ
କରନ୍ତୁ:

@IndianCERT

@cert_india

ସାଇବର ସୁରକ୍ଷା ଘଟଣାଗୁଡ଼ିକ incident@cert-in.org.in କୁ ରିପୋର୍ଟ କରନ୍ତୁ।

ଅଧିକ ସୁରକ୍ଷା ଟିପ୍ସ ପାଇଁ ପରିଦର୍ଶନ କରନ୍ତୁ: <https://www.cert-in.org.in>, <https://www.csk.gov.in>

इलेक्ट्रॉनिक्स एवं
सूचना प्रौद्योगिकी मंत्रालय
MINISTRY OF
ELECTRONICS AND
INFORMATION TECHNOLOGY

Enhancing Cyber Security in India

Information Security
Education & Awareness

ऑनलाइन सुरक्षा कचय

Digital India
Power To Empower

साइबर स्वच्छता केन्द्र
CYBER SWACHHTA KENDRA
Botnet Cleaning and Malware Analysis Centre

REPORT CYBER SECURITY INCIDENTS TO CERT-IN

For reporting Cyber Security Incidents to CERT-In:

Visit website: <https://www.cert-in.org.in>

Email: incident@cert-in.org.in

Toll Free Phone: [+91-1800-11-4949](tel:+91-1800-11-4949)

Toll Free Fax: [+91-1800-11-6969](tel:+91-1800-11-6969)

Information Desk

Phone: [+91-11-22902657](tel:+91-11-22902657)

For Collaboration with CERT-In in the area of Cyber Security:

Visit website: <https://www.cert-in.org.in>

Email: collaboration@cert-in.org.in

Phone: [+11-22902600](tel:+11-22902600) Ext: [1012, +91-11-24368572](tel:+91-11-24368572)

For Trainings/ Awareness programmes:

Email: training@cert-in.org.in

Official social media handles of @IndianCERT

 <https://www.facebook.com/IndianCERT/>

 <https://twitter.com/IndianCERT>

 https://www.instagram.com/cert_india/

 <https://www.linkedin.com/company/indiancert-cert-in/>

 <https://youtube.com/@indiancert>

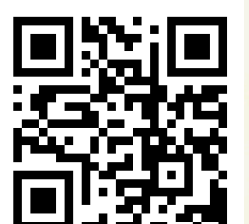

csk@cert-in.org.in

साइबर स्वच्छता केन्द्र

CYBER SWACHHTA KENDRA

Botnet Cleaning and Malware Analysis Centre

Announcements

<https://www.csk.gov.in/announcements/index.html>

Security Tools

<https://www.csk.gov.in/security-tools.html>